

Sleutel 2:

Begin met de bedoeling

Bij de bedoeling beginnen. Dat betekent voor professionaliseringsactiviteiten: je steeds afvragen wat er nodig is om ervoor te zorgen dat onderwijzensen, teams en de school als organisatie bekwaam zijn om gericht te kunnen handelen. Eerder gaven we je drie gouden tips. We vullen deze aan.

Denk na over het waarom, hoe en wat

Is helder wat de bedoeling van een leertraject is? Gaat het er bijvoorbeeld om leraren toe te rusten om in hun onderwijs het leren-leren bij leerlingen te bevorderen? Denk dan goed na over de uitgangspunten en de vormgeving van leer- en ontwikkeltrajecten. Met het oog daarop zijn er verschillende ziens- en benaderingswijzen. Vanuit een *cognitivistisch perspectief* kun je dan denken aan een serie masterclasses die leraren in staat stelt tot het verwerven van nieuwe kennis, bijvoorbeeld over leermotivatie, leerstrategieën en leerresultaten. Vanuit een *constructivistisch perspectief* kun je dan denken aan leraren die in een leertraject intrapersoonlijk leren, in een setting met collega's kennis opbouwen en zichzelf als professional leren begrijpen, bijvoorbeeld in de omgang met de motivatie, het leergedrag en de resultaten van leerlingen. Dit wordt *cognitief constructisme* genoemd. Je kunt ook denken aan leraren die in een professionele leergemeenschap interpersoonlijk leren en samen tot een gemeenschappelijk begrip komen van het leren-leren door leerlingen. Dit wordt *sociaal constructisme* genoemd. Vanuit een sociaal-cultureel perspectief ga je ervan uit dat het leren, de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en attitudes in de praktijk plaats vindt. Vanuit dit perspectief kun je dan denken aan leraren die gekoppeld aan het thema leren-leren door leerlingen aan collegiale consultatie doen, bij elkaar

lesbezoeken afleggen en collectieve en persoonlijke ontwikkelingsplannen maken, uitvoeren en evalueren. Dit wordt *gesitueerd leren* genoemd. Vanuit dit perspectief kunnen leraren ook samen onderzoeken of de concepten en instrumenten die ze gebruiken nog ondersteunend zijn, wat naast de collega's ook de leerlingen, netwerkpartners en onderwijsondersteuners hiervan denken, welke leidende principes in de school, in het team en in de klas gelden, welke rollen en taken vervuld worden en waar de fricties zitten. Dit wordt de *cultuurhistorische benadering* genoemd. De benaderingen die we hier schetsen hoeven niet tegenover elkaar te staan. Ze kunnen elkaar ook heel goed aanvullen.

Houd doel en waarde in balans

Het is belangrijk om je bewust te zijn van de doelen en uitgangspunten, de ontwerpprincipes en de concrete vormgeving van een leerarrangement. Zorg er daarbij ook voor dat de personeelsleden zich bewust zijn van de doelen van de schoolorganisatie en hun persoonlijke doelen en van de waarde die dat heeft voor hun professionele ontwikkeling en voor de ontwikkeling van de kinderen. Dragen leerarrangementen bij aan de ontwikkeling van het kennisrepertoire, het handelen in de onderwijspraktijk én aan de ontwikkeling van een professionele identiteit? Ga daarover met het onderwijspersoneel in gesprek.

Ontwikkel vanuit activiteiten

Zorg dat je je 'grensgangers' in beeld hebt. Met hen kun je in gesprek gaan over de ontwikkelingen in de samenleving, in het eigen onderwijs en in het aanleverend en afnemend onderwijs en welke consequenties dat heeft voor de opdracht van het onderwijs, de onderwijsteams en de leraren.

We wezen er eerder op dat je niet alleen moet kijken naar de netwerkers met de buitenwereld, maar ook naar de interne netwerken waarin zij zitten, horizontaal met collega's en verticaal. Zorg ervoor dat de grensgangers echte verbinders zijn en geen 'scharrelaars'. Een verbinder is actief in het interne netwerk, vindt gehoor in de eigen organisatie, bij

collega's en bij de andere geledingen van de organisatie en krijgt werkbare opdrachten mee. En een verbinder is ook actief in het externe netwerk en vindt daar aansluiting. Bedenk dat er intern en extern verschillende logica's in het spel zijn, zoals de operationele logica, de managementlogica en de bestuurlijke logica. Een verbinder heeft aan de andere kant van de organisatiegrens een netwerkpartner die dezelfde logica hanteert en een hele goede verbinder kan pendelen tussen die logica's. Zulke verbinders zitten in een en/en positie.

Netwerkers worden 'scharrelaars' wanneer ze zich in een niet/niet positie terecht komen. Ze vinden het zelf misschien wel leuk om te netwerken maar als ze geen voet aan de grond hebben, dan is het zonde van de tijd en energie.

Masterclasses

Meer inspiratie nodig? In de masterclasses professionaliseringsbeleid onderzoekt dr. Ton Bruining met je wat er al goed gaat met je professionaliseringpraktijk en hoe je de lat omhoog kunt brengen.

12 juni:	De Next Step voor uw interne huisacademie
25 september:	Van scholing naar professionalisering
9 oktober:	Professionalisering die werkt, deugt en deugd doet
6 november:	Professionele leercultuur
20 november:	De school als netwerkorganisatie
4 december:	De Next Step voor uw interne huisacademie

Meer informatie en inschrijven:

www.kpcgroep.nl/masterclasses

Ton Bruining en/of zijn collega's zijn u verder graag van dienst, bijvoorbeeld als onderzoeker en adviseur, als procesbegeleider of als projectleider.

Meer weten? Neem contact op met KPC Groep: info@kpcgroep.nl

KPC Groep

Verstand van leren
Gevoel voor mensen

Infographic over professionalisering:
www.kpcgroep.nl/zevensleutelsvoorprofessionalisering